

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 20. Neophytis Europæa arma conceduntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

mento &, ubi opus erat, indutâ qualicumque severitatis personâ, adfuit. Sancti Michaelis incolæ, paulò supra Conceptionis Immaculatæ coloniam, sedem novam fixere, quorum hoc anno ducenti & nonaginta-quinque adulti, & octoginta-novem infantes, loti sunt. Ex Theresianis Itapuan translatis septingenti & nonaginta capita, ut aliorum oppidorum proventum fileam, Christiana facta sunt.

CAPUT XIX.

Transmigrationis difficultates describuntur.

Oppida re-aedificantur.

Trecenta familiae reduciuntur.

Reliquiae transmigratorum oppido includuntur.

QUID potè in itinere sexaginta septuagintave leucarum, per sterilem solitudinem, in deducendis tot mortalibus omnium rerum egentissimis, Socii toleraverint, quia in omnibus ferè patia sunt, sigillatim enarrare superfedeo. Passim videre erat Socios ipsos infantibus succollare, qualescumque ciborum eupe-dias sibi demere, filios, quos in Christo genuerant, omnibus officiis procurare. Satis constat, his adjumentis duodecim circiter capitum millia sine gravi damno, desideratis in viâ pauculis, partim ad Paranam, partim ad Urvaicam concessisse. Quò ubi pervenere Socii, longè majori labore oppida re-aedificavere, quam olim in Tapensi Provinciâ construxerant. Præterea ad sementem tot mortalibus faciendam de novo, deturbatâ sylvæ, semina ingenti-difficultate conquisita, boves magnis expensis coempti, templa & ædificia constructa, aliæque præstita sunt, quæ reformandis coloniis opportuna videbantur. Post transmigrationem Augustinus Contreras, trans Igaim delatus, in destructorum oppidorum ruinis circiter trecentas familias, partim Ethnicorum, partim Neophytorum, collegit, non sine capitis periculo: nam cujusdam Neophyti temeritate, quasi clam cum Mamalucis colluderet, apud primores gentis suspiciosus redditus fuit. Sed Contreras sycophantæ calumnias explodens, rursus congregatam gentem, proditionis metu dispersatam, prosperè conciliavit, reduxitque. Interim Provincialis animum adjeeit ad eorum populorum reliquias componendas, quæ ante sesquiannum Mamalucorum furorem evitantes, in Caaroënsi & Caalapaminien-si tractu constiterant: itaque rem ordinavit, ut Jesu-Marianorum partem Ibitiraquanis adjungeret, alteram verò partem cum Sancti Christophori, Sancti Caroli, & Sanctorum Apostolorum Petri & Pauli, residuis capitibus, trans Urvaicam, paulò supra Sancti Michaelis oppidum collocarent: ubi ædibus & templo constructis, sub nomine Sanctorum Martyrum Japoniæ (apud quos ego, quamvis tantâ exercitatione indignissimus, per multos annos elaboravi) hætenus feliciter persistunt.

CAPUT XX.

Neophytis Europæa arma conceduntur.

Causa con-sidendi.

INTER hæc Didacus Boroa Provincialis, ab Parana & Urvaicæ Casiquis rogatur, ut vellet imposterum consulere tot miserorum capitibus, furori hostium expositissimis, nisi bombardæ ferreæ concederentur: *Nam quomodo, inquebant, nos nudi contra armatos ferratosq;, aut suffulta vestimenta gerentes, preliabimur? quomodo nos arundineis sagittis, quorum ferè inutilis ictus est, tuebimur; si hostes ex longinquo sclopetis ignem plumbumq;, vomentibus, nos invadunt? dentur nobis equalia arma, & promemus animos hostibus pares, ostendemusq;, tantam nobis inesse vim ad defendendum uxores filiosq;, nostros, quanta Mamalucis ad mancipia conquirenda cupiditas inest.* Hæc Barbari. Sed longè graviores causæ movebant Provinciam, ut vellet conquirere indefensæ genti æqualia Mamalucis arma: nam satis apparebat nusquam hostes quieturos, donec omnem Americam Australem Indis evacuasent, timendumque erat, nî obviam iretur, ne, ruptâ aliquando inter Lusitanos & Hispanos pace, in Peruviam ipsam infesta arma inferrent. Quare cum ex Hispaniâ magnorum virorum, Regias partes agentium, litteras recepisset, quibus monebatur, remedio miserimæ gentis & futuris rebus prævideret; omnem deinceps modum adhibuit, quo sclopeti impetraret. Quamvis igitur Prætores Regii civilesque Magistratus obtenderent, nullis adhuc Indis ob periculum rebellionis in Americâ concessum fuisse bombardarum usum, tamen perpensis rerum momentis, tandem in sententiâ Provincialis pedibus manibusque euntes eas concessere. Quam facultatem Senatus Chuquisacensis Regius, & adnrente Antonio Ruisio, amplissimo diplomate Rex Catholicus, magno Americæ Australis bono adprobavit. Igitur statim coemptæ confectæque bombardæ, eâ lege Neophytis permittæ sunt, ut ur-

gente bello iis uterentur; pacis verò tempore, tumultuum vitandorum ergò, sub ferà setvarentur, & hæcenus multa commoda tempore belli percepta esse reperio: certumque est, latrones non ita ut ante fuisse grassatos. Atque, ut sua cuique laus constet, nemini dubium fuit, Didaci Borox Provincialis zelo, authoritati, consilio, laboribusque, Tapensium & Urvaicensium libertatem magnà ex parte deberi, sine quo Indi nec transmigratori assensissent, nec arma ad eos imposterum defendendos impetrata fuissent.

Utilitas concessorum armorum.

POST QUAM Provincialis abiit, & exploratores nunciavere, Mamalucos cum prædâ in Brasiliam revertisse, Didacus Alfaraus delectu fidissimorum Neophyrum habito, aliquot Socios ad destructorum trans Urvaicam oppidorum ruinas, Tapensemque Provinciam, destinavit, indagaturos omnia fugitivorum receptacula, dispersasque luporum metu oves ad ovile Christi postliminiò reducturos. Primi movere Franciscus Ximenius & Philippus Viverus. Hic in Caafapaguaquensi, Caapiensique regione persistens, bis vix mortem evitavit, intentatam ab Indis, suspicione corruptis; quos noster Philippus reconciliatos cum aliis mortalibus Christi partibus addidit. Ximenius ad Sanctæ Theresiæ destructum oppidum cum Antonio Bernal coadjutore ausus progredi, qualemcumque animarum messem invenit; nam vetulos verulasque, pro inutilibus ab Mamalucis derelictos, è latebris eduxit, factâque vicinorum nemorum indagine, aliquot capita, tanquam post copiosam messem, pauculas spicas, magno animi gaudio collegit, & ad Philippum Viverum rediens, utriusque regionis segetem, trecentis animarum manipulis constantem, ad Itapuanum oppidum ambo reducere. In hac expeditione notabilis fuit Emmanuëlis Neophyti, Sociorum comitis, caritas, qui sæpè per plura millia ægros in humeros sublatos boni Pastoris exemplo portavit. Trimestri elapso iidem excursores eodem se conferentes, nuncio de Mamalucorum regressu accepto, ultra Caaroensem regionem progredi non potuerunt; unde sexaginta capita è latibulis eruta ad Christi caulas retraxerunt. Interjecto tempore Franciscus Ximenius, Petrus Mola, & Gaspar Serquiera, versus Tapenses montes delati, confectis in itu & reditu centum circiter leucis, cum prædâ octoginta Barbarorum redièrunt.

CAPUT XXI.
Post transmigratorum fugitivorum receptacula indagantur.

Trecenti reducantur.

Item sexaginta.

Et octoginta.

SUB id tempus memoratur etiam Antonii Palermi ad superioris Paranae sylvestres populos expeditio, ad quos non facilis erat aditus, quòd longissimo tractu, intactis sylvis, ingentibus saxis, & præcipitio tutarentur. Postquam tamen Palermus octoginta circiter Neophytis comitatus, post octiduanam navigationem, ad proxima Mondai in Paranam se exonerantis loca cymbas applicuit, omnem deinceps curam ad superandum præcipitium, viamque per spississimum nemus sternendam, adhibuit: quo in opere octo diebus postis, indagatori Indorum deinceps ipse insudavit. Post septimum indagatoris diem, indicio latibulorum accepto, primo conatu duo tantum Barbari in manus venerunt, qui statim Neophytis spondere, si se viae duces sequerentur, fore ut frequentes homines reperirent; quò dum nostri incautè pergunt, illorum unus, lethaliter ex insidiis confossus, interiit. Interim ceteros Ethnicorum pagos fama de Palermi consilio pervadens, plerosque ad fugam perpulit: adeò ut ex magno numero centum solummodò & quinquaginta capita se Antonio Palermo tradiderint, è quibus statim ipse quinquaginta septem infantes sacris aquis immerisit, cui tantilla præda pænè lethalis fuit. Nam repente orta tempestas Paranam adeò fœdè perturbavit, ut plerique autumarent, omnibus pereundum esse. Barbari Ethnici, corporibus salvandis intenti, in postremis animarum curam stolidè ponebant, & quia defectu Catecheseos Baptismo non idonei erant, Palermus, spreto propriæ vitæ periculo, altâ voce pronuntiabat nostræ Fidei Mysteria; nec audiebatur à Barbaris, metu mortis pænè exanimatis. Cùm verò Palermi navigiolum jamjam submergendum, crescentibus fluctibus, crederetur, Indi duo, & puer unus metu submersionis, ut sit, eum ita brachiis illigarunt, ut omnem modum sese liberandi subtraherent: quo in periculo dum versatur, eximiâ

CAPUT XXII.
Expeditio ad sylvestres Paranae populos.

Expeditionis difficultas.

Neophytus maciatur.

Antonius Palermus plures infantes baptizat.

Naufragatur.